

Potraga za razlogom zasto uspesna zena stoji iza, a ne ispred uspesnog muskarca

Da li smo jednake ?

Ili: zašto sedim ispred računara i pišem tekst o položaju žena u Sebišu, a ne stojim pored sporeta i pazim da mi ne zagori ručak ? Možda ovo nije pravi odgovor na gore postavljeno pitanje, ali je sigurno jedan od razloga zašto se večita borba izmedju polova pominje na prvoj strani ovog izdanja. U trećoj sesiji PROBITASA 2001 ucestvuje pet novinarki. Tek toliko da se zna.

Prošlo je vreme kada su se žene borile za pravo glasa. Naravno, to je samo jedno od retkih prava za koje su žene uopšte morale da se bore. Pravo na oklagiju i kecelju imale su od kada je sveta i veka. Takodje, žene oduvek imaju ekskluzivno pravo na brigu o oblacenju dece, vezivanju pertli, kolačima posle ručka, kijavicama, školskom priboru i ostalim stvarima, u muškom govoru popularno nazvanim sitnicama.

No, iako su se nase pretkinje izborile za to da možemo slobodno da odemo na glasačko mesto i ubacimo listić u čarobnu kutiju, njihove unuke i praunuke još uvek ne koriste tu mogućnost koliko bi trebalo. A da ne pričamo o mogućnosti kandidovanja žena na izborima. Pa ko bi uopšte zeleo da glasa za ženu ? Mogućnost da to bude muškarac možemo odmah da isključimo. Možda neka žena ? Ali samo ona koja može da shvati da čak i pripadnica takozvanog 'slabijeg pola' može da se umeša u tako muški posao kao što je politika.

I to je jedan od razloga zašto ni Gradsko vece u Sebišu ni novosadska vlada nema ni jednu članicu. Doduše, glavni grad Jugoslavije, Beograd, ima gradonačelnicu, ali to je ipak samo odluka njene stranke, a ne odraz volje birača i biračica. Rumunska vlada, kao i srpska, ima jako mali broj ministarki, što se ne može reci za jugoslovensku vladu u ostavci. Ne zato što je situacija bolja, nego zbog toga što u jugoslovenskoj vladi ne sedi ni jedna žena. Naravno, svaki kabinet ima svoju sekretaricu, ali ministarku... Čak i sama rec ministarka u sebi vuče pogrdan kontekst. Zašto bi neka žena sebi izabrala takvu titulu kada, prema poznatoj komediji Branislava Nušića, biti 'Gospodja ministarka' znači predstavljati oličenje malogradjanskog društva i karijerizma ? I kada neka sekretarica, ili kako se to popularnije kaže šefica kabineta, doživi seksualno zlostavljanje ili uznemiravanje od strane svog gospodina ministra, domaćice koje kuvaju ručak i gledaju prenose sednica Skupštine, biće tužne pošto su poslanici smenili tog sirotana. Zacudjudjuci je broj žrtava propagandne mašinerije koja nesmetano funkcioniše već vekovima u svim društvima: i rumunskom i srpskom.

Od poslednjih izbora, u vojvodjanskoj vladi postoji ministarka za pitanja žena. Ministarstvo, iako gotovo bez ingerencija i sa veoma malim budžetom, predstavlja bar dobar primer kako treba postupiti u ohrabrivanju žena da se uključe u politički život. Pas laje, vetar nosi, rekli bi neki... Muškarci, verovatno. Oni koji se svim silama trude da uvodjenje žena u politički život bude što sporije i dostižnije. Nova energija i nova snaga donosi promene, koje i te kako ne pričaju sadašnjem sistemu vrednosti, u kojem je politika samo još jedna od igračkaka za velike dečake, obučene u skupa odela.

No, neka im bude, samo ovaj put. Dok se strasti ne stišaju i dok žene ne udju u društveni život postkomunističkih zemalja (na mala vrata, kako su vekovima podučavane), ostaje nam ono što se svrstava pod 'ostalo': život i rad van kuće. Naravno, najbolji posao za svaku tatinu cerku je da bude već gore pomenuta sekretarica, ili medicinska sestra. Naravno, tatin sin će upisati fakultet i postati advokat, hirurg ili neuropsihijatar. Zato je u bolnici u Sebišu zaposleno samo nekoliko lekarki. Ostale žene rade kao čistačice, magacionerke i, u najboljem slucaju, medicinske sestre. Isti slučaj se dešava i u novosadskim bolnicama.

No, čak su i one srečne. Dok peru podove, menjaju posteljinu na tudjim krevetima i bave se beskrajno komplikovanom i beskorisnom administracijom, razmišljaju o tome kao se osećaju njihove sestre koje sede kod kuće i imaju samo jednu brigu: da obrišu svako zrno prasine sa puta svoga muža. Misle i o svojim majkama, koje u vodi do kolena šiju kožne futrole za pištolje, da bi se veliki dečaci u zelenim uniformama igrali ubijanja. One misle i o onim ženama čiji sinovi plešu po taktu 'velikih momaka' koji žele da gledaju kako se drugi igraju rata u njihovo ime.

Da li bi svega ovoga bilo da su žene vodile politiku ? Ili da su bar imale priliku da se iskažu ? Na ovo vrlo osetljivo pitanje niko ne zna pravi odgovor.

Neko će pitati: šta ćemo onda sa oklagijama i metlama ? Svima je poznato da su najbolji svetski kuvari muškarci, a i za čišćenje pada je preko potrebna fizička snaga jačeg pola. Muškarci, ponosite se time što spadate u 49% populacije koja ima mogućnost da skuva najbolje jelo na svetu. 'Dečije igre' ostavite pripadnicama, kako ga vi nazivate, 'slabijeg pola'.

MILENA JERKOV
Radio 021 Novi Sad

O femeie ciudată într-o lume normală

CABINETUL DE DESCINTECE

Pentru unii poate părea o pierdere de timp, pentru alții doar o prostie. Însă, pentru Marieta, descântul este salvarea oamenilor. Până acum au vizitat-o multe persoane, astfel încât a pierdut șirul numărătorii. Zi de zi oamenii simplii și chiar medicii îi calcă pragul... „Cabinetului de descântece”.

Meseria pe care o practică nu a furat-o de la cineva, ci, pur și simplu, și-a descoperit-o într-o noapte: „Mi-a apărut în vis o bătrână și mi-a spus că trebuie să descânt, pentru că eram tare bolnavă. Mi-a spus să merg la o margine unde se arunca gunoiul. Acolo am să găsec șapte cărți și am să ghicesc cu ele, să spun trecutul și viitorul... De atunci am rămas cu harul ăsta, cu toate descântecele pe care mi le-a spus în vis; le-am reținut pe toate ca pe poezie și am început să descânt, să prezic”.

O ședință durează cam o jumătate de oră, iar pentru a scăpa „de cele rele” ai nevoie de trei ședințe. Până acum nu a venit nimeni să-i facă reproșuri, excepție făcând aceia care nu respectă numărul ședințelor.

Chiar dacă specialiștii în domeniul medicinei s-au recunoscut învinși în fața unor boli, Marieta a reușit să readucă zâmbetul pe chipul oamenilor. „Am avut un caz de la Sfânta Ana. Era un bărbat. Medicii l-au trimis acasă, fără nici o șansă. A venit disperat, slăbit, se cunoștea pe el că era un om distrus și nu mai avea încredere că o să se facă bine. I-am spus numai că n-o să moară ! Și acum, trăiește, muncește, este om sănătos ca toată lumea. Nu mai are nici un fel de probleme”.

Deși nu se dă niciodată bătută, recunoaște că a trăit și momente în care a fost terfiată de gravitatea farmecelor: „Odată, a venit o femeie de care și eu m-am temut, și, cum am aprins lumânarea să descânt, a și început să iasă duhul cel rău. M-am tulburat foarte tare, nu mai știam ce să-i fac, mi-a fost frică că se va întâmpla ceva cu ea, dar i-am dezlegat. A făcut foarte urât, a început să urle, să facă ca animalele, a leșinat, se zbătea... M-am temut puțin, dar m-am bucurat când am văzut că totul e bine și și-a revenit”.

Toate cazurile cu care Marieta s-a confruntat până acum au fost grele, dar trebuie, zice ea, „să-ți iei obligația să faci ceva pentru un om. Să te asiguri că îl vei rezolva sută la sută. Omul nu vine de bucurie, nu vine de drag aici, să mă vadă pe mine, ci vine ca să se vindece. Mă simt fericită atunci când vindec pe cineva, când știu că i-am dat viață, speranțe și bucurie”, a mai adăugat Marieta.

Dincolo de tot și de toate, de jocul ficțiunii și al adevărurilor științifice, un lucru rămâne: câtă vreme oamenii se simt mai bine, mai liniștiți și mai fericiți după o vizită la „Cabinetul de descântece”, e dreptul lor să creadă sau nu că miracolele există...

LIANA DACILESCU
Universitatea Banatului Timisoara

Kuća nade

Sirotište u Sebišu već na prvi pogled opravdava svoj naziv. Zvuci koji se čuju pri prilazu beloj kući u jednoj od tihih, neasfaltiranih ulica predstavljaju samo uvod u deo života devet mališana koji su svoj prvi pravi dom našli u Kući nade u Sebišu. Smeh i suze na jednom mestu, toliko daleko, a toliko blizu....

Jedini zrak prave tuge u ovoj kući može da se vidi u očima Rodike Kiselice, koja sa svojim suprugom vodi Kuću nade u Sebišu. Porodica Kiselica sagradila je dom za siročad u januaru ove godine. To tada su mališani, od kojih ni jedan nije stariji od dve i po godine, bilo smešteni u lokalnoj bolnici.

U Kući nade, deca imaju mnogo bolje uslove za život nego u bolnici, lepo ukrašenu trpezariju, dečija kupatila i spavaonice sa šarenim krevetićima. Ipak najveća radost dočekala nas je u sobi za igru. Devet mališana sa osmesima na licima prihvatilo nas je kao niko u Sebišu. Njihovoj radosti nije bilo kraja kada smo im ponudili bombone. Za uzvrat smo dobili veliko prijateljstvo i ljubav kakvu mogu da ponude samo deca. Jedan mališan, koji čak nije umeo ni da kaže svoje ime, pokazao mi je mesto da sednem. Nisu prošle ni dve sekunde, a on mi se već našao lepo ušuškan u krilu, sa bombonom u rukama i osmehom na licu.

Rodika Kiselica nam je, u toku naše kratke posete sirotištu, rekla da je majka jednog deteta došla u posetu, okićena zlatnim nakitom. Majka čak nije mogla da prepozna svoje dete. O momentu kad mi je mališan sedeo u krilu pitala sam se da li on ume da prepozna svoju majku, da li uopšte može nekoga da nazovu mama. Možda je prva reč koju su progovorila u životu ime žene koja im predstavlja celu porodicu, a koju zovu Dodika.

U sirotištu u Sebišu bilo je 15 mališana. Neki od njih su usvojeni, a neki su se vratili svojim biološkim roditeljima, koji su ih ostavili privremeno. Povratak u porodični život deci predstavlja veliki problem, zato što menjaju okolinu na koju su navikli. Deca iz sebiške Kuće nade provode vikende sa porodicama u gradu koje im pružaju atmosferu pravog porodičnog života. Porodice koje primaju mališane pažljivo su izabrane i Rodika Kiselca im veruje. I što je najvažnije, deca vole da ih posećuju.

Osmesi koji su nas ispratili iz Kuće nade ne govore sve. Kako kaže Rodika Kiselica, ta deca, iako jako mala, počinju da osećaju usamljenost. O tome govore i reči jednog mališana, koji je pitao kako to da njegova majka nikad nije bila da ga poseti.

Na prvi pogled čini se da deca u Kući nade u Sebišu imaju sve, brigu, lepe reči, divno mesto i dobre uslove da provode najlepše dane svoga detinjstva. Njima ne smeta ni nebriga države o njima, ni samo povremene donacije stranih institucija. Oni ne osete brige porodice Kiselica da im obezbede najbolje uslove za život. Jedina stvar koja nedostaje u njihovim kratkim životima je nežnost majke i oca i toplina porodičnog doma. A to ne mogu da im pruže ni državne institucije, ni strani donatori, ni porodice u kojima provode vikende.

MILENA JERKOV
Radio 021 Novi Sad

Locuri diferite, aceleași sentimente...

Flirturi ascunse, șoapte, secrete, sărutări pătimateșe, pasiuni nebune. De mii de ani timpul derulează aceeași peliculă mereu la modă. Numele ei: IUBIRE. Protagonști, aceiași: EL și EA. Ieri în costume impecabile, astăzi în blugi, măine... cine știe....

Pașii lor rătăcesc la fel, atât la Paris sau Veneția, cât și la ... Sebiș, în "parcul Libertății". EL și EA sunt aceiași pretutindeni. Amândoi fug de lume și amândoi își găsesc adăpost unul în brațele celuilalt.

E la fel de romantic să te plimbi prin ploaie pe malurile Senei sau ale Deznei, căci trandafirii au același parfum atunci când există DRAGOSTE. Și lacrimile ploii au aceeași melodie fără nume, tănuită în cuvintele "je t'aime", "ti amo" sau "te iubesc".

Nu contează nici locul, nici timpul, nici clipa pentru că iubirea nu are un loc anume și nu se măsoară în minute sau secunde. Iubirea nu locuiește nici la Paris, nici la Veneția, nici la... Sebiș. Iubirea locuiește în inimă. Și de aceea iubirea e pretutindeni acolo unde există un EL și o EA.

ANGELA M. BURZA
Universitatea Banatului Timișoara

Casa Speranței

Abandonul, adopția, integrarea în familii de asistenți maternali, în familii adoptive sau în familii naturale sunt cele mai apăsătoare probleme ale instituțiilor care se ocupă de protecția drepturilor copiilor din țară.

Soluțiile sunt multiple, dar, în cele mai multe cazuri, nu au suport... material. Cu toate acestea, uneori, undeva, se întrezărește și câte o rază de speranță.

„După mai bine de doi ani, mama naturală a venit pentru prima dată să își viziteze copilul abandonat”, îmi spune Rodica Chisăliță cea care alături de soțul ei a reușit , aici în Sebiș , să pună bazele leagănelui de tip familial „Casa Speranței Sebiș”.

Casa Speranței Sebiș a fost o dorință mai veche a soților Chisăliță, iar materializarea ei a fost posibilă abia în luna ianuarie a acestui an, după terminarea clădirii în care funcționează.

Primii „beneficiari” au fost cinci copii aduși de la leagănul din Arad, patru dintre aceștia având deja o familie. Unii s-au reîntors acasă, alții au părinți adoptivi care îi adoră. Din nefericire, alții nouă, fetițe și băieței, cel mai mare având doi ani și jumătate, învață să pătrundă tainele vieții în cadrul *Casei Speranței*. Ei trăiesc și cresc cu dragostea pe care o primesc de la cele trei asistente, de la soții Chisăliță și de la unii dintre locuitorii Sebișului cu care își petrec sfârșitul de săptămână.

În ceea ce privește banii... situația este la fel ca peste tot. Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Arad este mulțumită de ceea ce s-a construit aici și, mai mult, chiar trimite aici copii spre îngrijire dar, din păcate, nici un ban.

Statul, cel care ar trebui să facă mult mai multe în vederea îmbunătățirii vieții acestor copii, potrivit recomandărilor internaționale, nu alocă decât 630.000 de lei lunar pentru fiecare dintre ei. În ceea ce privește Primăria Sebiș, implicarea este nulă.

Singura sursă de venituri a *Casei Speranței* Sebiș, este sponsorizarea, iar Rodica Chisăliță spune că nici așa nu e tocmai ușor: *“Ne descurcăm cum putem cu sponsori, dar sponsorul merge cât merge, după care te lasă. Aici este durerea cea mare și noi trebuie să asigurăm și salariile îngrijitorilor”.*

Este uimitor numărul mare al celor care critică situația copiilor instituționalizați din România și e și mai trist că nimeni nu face nimic. *Casa Speranței* din Sebiș, spune Rodica Chisăliță, a fost construită, de la temelie până la acoperiș, din resurse proprii.

I-am trecut pragul, m-am bucurat de ospitalitatea adulților și de ferierea micuților pentru care câteva bomboane colorate, oferite cu zâmbetul pe buze, înseamnă o lume.

Am trăit un sentiment de plăcere văzând suflatul mare dăruit aici, dar am simțit și regretul gazdelor față de lipsa de interes și de neputința arătată de autorități.

Ceea ce doare cel mai tare este să vezi că totuși, undeva, ceva se întâmplă, iar, în același timp, o oarecare baronesă vine, se uită, aruncă cu noroi și pleacă amenințând cu o lungă așteptare momentul în care România va purta discuții „de la egal la egal” cu Uniunea Europeană.

RAMONA MIHALCA
West FM Network